

על ייבוש פרות בעזרת שפופרות אנטיביוטיות – ייבוש כלל הפרות או ייבוש ברדני (סלקטיבי)?

יגאל וישינסקי – המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב מעבדת קיסריה

תוכנית זאת הוכיחה את יעילותה כנגד גורמי תחלואה מדבקים: סטאפ' אוראוס, סטרפ' אגלקטיא וחלק מהסטרפיים האחרים), אך לא פתרה את בעיית החידקים הסביבתיים: א. קולי וחלק מהסטרפיים וחידקים סביבתיים אחרים.

קבוצת חוקרים בריטים מביאה מחקר עדכני בנושא זה. השאלה שהעסיקה קבוצה זאת היא שבשנות ה-60 הגיעו 50% מהפרות נגועות בחידקים ליובש. ממוצע ספירת תאים סומטיים במיכל החלב היה 500 אלף. לעומת המצב העכשיוי בבריטניה: כ-12% בלבד מהפרות מגיעות ליובש עם נגיעות חידקית, ממוצע הסת"ס הארצי במיכל החלב 160,000. האם בגלל שינוי הנתונים אין צורך לעזוב את שיטת הייבוש הכולל ולעבור לשיטת ייבוש (סלקטיבי) ברדני?

מטרת המחקר היתה לבדוק טיפול יובש בעזרת שפופרות אנטיביוטיות לכלל הפרות, לעומת אייטיפול באנטיביוטיקה בייבוש.

חומרים ושיטת

נבחרו 4 עדרים מסחריים, ו-2 עדרים השייכים למכון לבריאות בעלי-חיים בקומפטון. הפרות בשתי הקבוצות היו פרות ללא נגיעות בקטריוולוגית וברמת סת"ס נמוכה, בתאריך הייבוש.

קבוצת הניסוי קיבלה טיפול בשפופרת אנטיביוטית המכילה אנטיביוטיקה ממשפחת הצפלוספורינים בכל הרבעים של כל הפרות.

קבוצת הביקורת לא קיבלה טיפול יובש בשפופרות אנטיביוטיות. דוגמאות חלב לבדיקה בקטריוולוגית ולסת"ס נדגמו לפי רבעים: 7 ימים לפני הייבוש, ביום הייבוש, מיד לאחר ההמלטה, ו-7-14 ימים לאחר המלטה. השתתפו 251 פרות: 134 פרות בקבוצת

רפתן ותיק וקורא נאמן וקפדן של "משק הבקר והחלב" הפנה את תשומת לבי לפסקה מעניינת ברשימתו של דוד בן-עוזיאל על רפת קיבוץ טללים "איך נולדים נפילים במדבר" (משק הבקר והחלב, חוברת 285, אפריל 2000, עמ' 49-51):

"פרות שצריכות להתייבש והן בתחלובה 1 ו-2 לא מקבלות טיובות לייבוש. לפרות מתחלובה 3 ומעלה שצריכות להתייבש מבצעים בדיקות רגישות לאנטיביוטיקה, והפרה מקבלת את סוג הטיובות המתאים לה".

לא נאמר מתי היה הבידוד החידקי האחרון ביחס לתאריך הייבוש ומתי בוצעה בדיקת הרגישות לאנטיביוטיקה? והאם יש לנו שפופרות יובש מתאימות או שאינן מתאימות לחידק שבודד? אך הרפתן שאל אותי שאלה עקרונית: האם מומלץ לעבור לשיטת ייבוש ברדנית כפי שתואר לעיל?

הנושא ייבוש כללי או ברדני הוא עתיק יומין. ברוב הארצות המפותחות יצרניות החלב מקובל ייבוש כולל. בחלק מן הארצות (סקנדינביה ונירזילנד) מקובלת מדיניות בחלק מהעדרים של ייבוש ברדני. ייבוש פרות כולל בעזרת שפופרות אנטיביוטיות הוכנס כשגרה באמצע שנות ה-60 והוא מרכיב חשוב בתוכנית חמשת הנקודות שגובשה לאחר נסיונות שדה נרחבים בתחילת שנות ה-60 בבריטניה. תוכנית זאת כוללת:

1. תחזוקה מיטבית של מיכון וציוד חליבה;
2. טבילת פטמות מיד בסיום החליבה בחומר חיטוי מאושר;
3. טיפול אנטיביוטי מתאים לפרות עם דלקות עטין קליניות בתחלובה;
4. ייבוש בשפופרות אנטיביוטיות לכלל הפרות;
5. הוצאת פרות עם נגיעות כרונית מהעדר.

למה נדאי להשתמש ביודד תפן*?

- ✓ חיסכון ביוד
- ✓ פיזור אחיד ומלא
- ✓ נוח לשימוש
- ✓ אורך חיים
- ✓ עלות תועלת

* יודד תפן = אקדח ריסוס יוד
לחיטוי צמיגי פרות.
"תפן" ייצוד ושזוק מוצרי
פלסטיקה 1990 בע"מ

יודד תפן - יודד היפן

תפן

ייצוד ושזוק מוצרי פלסטיקה 1990 בע"מ
קבוץ נחשולים, ד.ב. חוף הכרמל 30815,
טל: 06-6395550, פקס: 06-6390813

הביקורת, 117 פרות בקבוצת הניסוי.

תוצאות

א. **דלקות בתקופת היובש:** 12 פרות מתוך 134 פרות בקבוצת הביקורת קיבלו דלקת בתקופת היובש. אף פרה מקבוצת הניסוי לא קיבלה דלקת עטין בתקופת היובש. התוצאות עם מובהקות סטטיסטית גבוהה לטובת קבוצת הניסוי $P=0.001$.

ב. **דלקות מיד בהמלטה:** 42 מתוך 122 הפרות שגותרו בקבוצת הביקורת נמצאו עם נגיעות חידקית לאחר ההמלטה, לעומת 12 מקבוצת הניסוי (מתוך 117 פרות חולבות). התוצאות במובהקות סטטיסטית גבוהה לטובת קבוצת הניסוי $P<0.001$.

ג. **דלקות עד 21 יום:** נמצאו ב-21 פרות בקבוצת הביקורת לעומת 9 פרות בקבוצת הניסוי.

ניתוח התוצאות הנ"ל בשיטת הרגרסיה הלינארית קבע שגורם העדר, סת"ס בחלב המיכל ואורך תקופת היובש, לא היו גורמים ערפלנים. לפי התוצאות היתה מניעה של 100% של דלקות עטין בתקופת היובש ו-69% מניעה של דלקות בהמלטה ולאחריה.

התוצאות דומות מאד לתוצאות שהיו בשנות ה-60 בניסוי השדה ואשר עמדו בבסיס ההמלצות לתוכנית חמש הנקודות. החוקרים מבטיחים שבסיכום העבודה יובאו נתונים לגבי עלות/תועלת טיפולי היובש.

מסקנה: נסיון עדכני זה, המצטרף לשורת נסיונות שבוצעו בשנים האחרונות, מראה שיש להמשיך בשיטת טיפולי היובש הכלליים. ואין לעבור לשיטת ייבוש בררני.

תפן